

Toneelwerkgroep Proloog
met
"De Burgemeester" van Gert Hoffmann

Gert Hoffmann, een 32-jarige Sakser, is lector aan de universiteit van Edinburg. Hij schreef voor radio en televisie. Zijn eerste toneelstuk "Der Bürgermeister" had als ondertitel "Die Macht der Überredung" en werd in het Engels gespeeld door het "Drama Department" van de universiteit van Bristol in januari 1963. Later speelde men het te Londen, Genève, Düsseldorf, Praag, Malmö, Boedapest en Gent.

Vertaling Meia Albarda
Regie Leo Beyers
Décor H.Leyendeckers

Rolbezetting
Mol Jurg Molenaar
Therèse Wilma van Klaveren
Nachttegaal Louis Bongers

Pauze na het 1e bedrijf

De inhoud laat zich moeilijk vertellen. Men kan dit stuk vergelijken met muziek. Hoffmann componeerde een samenspel voor 3 instrumenten:

MOL: een burgerman die reeds 32 jaar op hetzelfde kantoor zit. Verdord - egocentrisch - blind als een mol geworden.

THERESE: zijn vrouw. Zij zorgt reeds 32 jaar voor de "orde" in hun burgerwoning. Op haar manier wacht zij door de sleur-van-alle-dagen-heen, op het grote ogenblik dat een beslissende wending in haar leven zal brengen. Evenals haar man projecteert zij de oorzaken van haar "falen" op de ander. Mol leest de krant. Thérèse leest de krant van gisteren. Reeds bij het eerste "thema" wordt het ons duidelijk, dat het "gebeuren buiten" via de krant hun gedachtengang bepaalt.

Door de "gesprekken" die zij 's avonds voeren krijgen wij een beeld van het dode klimaat dat tussen hen beiden hangt. Terwijl zij opgaan in het nieuws uit de krant komt op duidelijk ongewone wijze een man naar binnen. Hij zegt dat hij

NACHTEGAAL heet. Bij de eerste gesprekken worden wij getroffen door de vanzelfsprekendheid waarmee Nachttegaal "het kwaad" incarneert. Hij zingt lustig zijn liedje in de

schemering van het leven.

Gevaar

Hoffmann componeert ons geen duidelijk of gemakkelijk te herkennen tonaal-beeld. Zijn "muziek" heeft iets a-tonaals. Tussen de gemakkelijk herkenbare noten in ligt zijn wereld. Mol zet nooit een zuiver do-re-mi gevoel aan. Hij glijdt altijd van het ene naar het andere en terug. En zegt: "Ik moet altijd aan mezelf denken". Hij projecteert zijn wensen op Nachttegaal en gaat zich langzamerhand met het kwaad identificeren.

Nachttegaal, door de schrijver duidelijk als klankbord voor Mol gebruikt, leeft gewoon verder. Blijft aanwezig. Niet te omschrijven, maar "levend" in Mol; dat is duidelijk. Het egoïsme leidt Mol langs het nog niet duidelijk a-tonale, a-levende, onzinnige, naar de waanzin. Hoffmann sprékt niet over het gebeuren. Hij laat zijn mensen handelen. De dialoog is

van een directe eenvoud, zo dat in de gegeven omstandigheden een grotesk beeld ontstaat. Door een fijn gevoel voor ritme slaagt de schrijver erin het komisch-groteske te laten uitgroeien tot een boze droom, waar humor plaats maakt voor gevaar.

Dionysisch

Met dit alles geeft Hoffmann de speler een uniek spel. Achter hun satemasker beleven zij de dionysos-vreugde van het spel. Hoffmann begrijpt de spelers. Hij geeft hun geen boeiend verhaaltje dat ook buiten het theater nog zijn literaire of psychologische waarde heeft. Neen. Wel "dichte" hij een spel, waarin die elementen besloten liggen die kleinkunst en "Kunst" hun sociale functie mogelijk maken.

Leo Beyers